

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

EJKE — TISZTÁS KÜLÖNSZÁM — 2014

Tudni, akarni és tenni kell !

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Pajna Zoltán (Debrecen alpolgármestere, a konferencia fővédnöke), Boda Szabolcs (elnök, Élő Erdély Egyesület, Csíkszereda), Csíki András (elnök, Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület, Debrecen)

A csíkszeredai székhelyű Élő Erdély Egyesület és a debreceni Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület első alkalommal szervezte meg a Civilek Erdélyért Határok Nélkül konferenciát, melyre Debrecenben, a Belvárosi Községi Ház Pódiumtermében került sor. Miért hívtuk életre a találkozót és milyen célokat foglalmaztunk meg? Sikeres volt a rendezvény, egyáltalán, hogyan kell mérnünk egy ilyen kezdeményezés eredményeit?

Két nagyon világos célt tűztünk magunk elé, melyek ezer szállal egymáshoz vannak kötve:

működőképes, tényleges tartalommal bíró civil háló megvalósítása és Erdély jelenidejének a megmutatása. Először is álláspontunk szerint szükség van civil hálózatosodásra, melyben erdélyi és magyarországi civil szervezetek, non-profit kezdeményezések működnek és dolgoznak azon, hogy az erdélyi magyarok szülőföldjükön boldogulhassanak, hogy igazi értéke legyen az erdélyiségnek, hogy alternatívákkal tudjunk beszélni az erdélyi magyarok jövőjéről. Másodsorban egy új nézőpontot kínálunk, melyben Erdélyről nem múlt időben beszélünk, nem pasztikus, muzeális vonásait misztifikáljuk, hanem dinamikus, hosszú távú civil kezdeményezéseken keresztül mutatjuk be, hétköznapi problémáival, kihívásaival együtt. Tesszük ezt abban a hitben, hogy ez az Erdély éppen annyira izgalmas, éppen úgy az egyetemes magyar kultúra különleges értéke, mint ahogy azt a popu-

lizmus, a demagógia egy elképzelt, tévhitekkel, túlzott elvárásokkal telített Erdély-kép kapcsán hangsúlyozni szokott.

Folyamatszemléletű, organikus megközelítésben a siker relatív, hiszen nem mindegy, hogy mikor, milyen monitorozási rendszerben vizsgálódunk. Az elhangzott előadások hosszú távú perspektívákat vázoltak fel, dinamizmusról és teremtő erőről tettek tanúbizonyságot — a konferencián megfogalmazott alapelveket elfogadásra kínáljuk fel, várjuk az Erdélyért tudással és tenni akarással cselekvő embereket, hívunk mindenkit, hogy adja fel a kényelem, a nemtörődomség, a fásultság, a felületesség sokszor kényelmes állásait és dolgozzunk együtt egy fenntartható, értékközpontú, közösségalapú, humanus, múlthoz és jelenhez természetes módon kapcsolódó jövő megteremtésén.

Csíki András

Tartalom

- PAP GY. LÁSZLÓ: TUDNI, AKARNI, TENNI
- DEZSŐ LÁSZLÓ: A TERMÉSZETJÁRÁS KULTÚRÁJA, A KULTURÁLT TERMÉSZETJÁRÁS
- CSONTA LÁSZLÓ: A ZÖLD SZÉKELYFÖLD EGYESÜLET TEVÉKENYSÉGE
- CSÁKI ROZÁLIA: ADOMÁNSZERZÉS ÉS TÁMOGATÁS HELYI FORRÁSBÓL
- CSÍKI SÁNDOR: CSALÁD ÉS (SZÉKELY) AUTONÓMIA
- CSÍKI ANDRÁS: (EL)KÉPZETT ERDÉLY — A VALÓSÁGOS ÉS KÉPZELTBELI ERDÉLY KONTRASZTJAI
- FAZAKAS SZABOLCS: A SZÉKELYFÖLDI LEGENDÁRIUM
- NAGY GLENDA: KASTÉLY ERDÉLYBEN PROGRAM
- BODA SZABOLCS: ERDÉLYFEJLESZTÉS CIVIL MEGKÖZELÍTÉSBE
- FERENCZ ISTVÁN: YOUTH-@KOLOZSVÁR 2015 EURÓPA IFJÚSÁGI FŐVÁROSA
- KOLUMBÁN GÁBOR: CIVIL GAZDASÁG, KÖZÖSSÉGI VÁLLALKOZÁSOK SZÉKELYFÖLDÖN
- DEÁK LÁSZLÓ: AZ ERDÉLYTŐL AZ ERDÉLYI GYOPÁRIG — EGY FOLYÓIRAT MÚLTJA ÉS JELENE

Pap Gy. László: Tudni, akarni, tenni! Préd 9,10

Pap Gy. László,
unitárius lelkész
(Debrecen)

**“KÉZFOGÁSUNKBAN
ÉREZZÜK MEG AZ
ÖSSZETARTOZÁSON
TÚL, A JÖVŐRE
IRÁNYULÓ
FELELŐSÉGÜNKET,
MELY ELŐNYBEN
RÉSZESÍTI A TUDÁST,
A MINDENK
FÖLÖTT ÁLLÓ
AKARÁST ÉS A
KÉSZSÉGET, HOGY
VÉGRE TEGYÜNK
EGYMÁSÉRT”**

Kedves Atyámfiai, szeretett Testvéreim!

1). „Ami tennivalót csak talál a kezed, azt mind tedd meg, amíg képes vagy rá.” Ez a buzdítás falra hányt borsó a tenni nem akarók számára is, hiszen ők az árnyékot, a pihenést, a nyugalmat keresik, és dehogy tennének bármit is, mivel esetenként akár bajt is okozhatnak maguknak. Természetesen feltevődik az a kérdés is, hogy személyessé válhat-e egy közösség, mondjuk a magyarság, vagy székelység ügye? Esetleg annyira hasznos tagjaivá válhatunk-e népünknek, nemzetünknek, hogy zászlót lobogtassunk, fáklyát tartsunk a magasba, gyepükön törhessünk át, hogy mások, társaink utánunk jöhessenek?

Figyeljük csak meg, hogy miként fogalmaz nagy székely írónk, Wass Albert: „Fiatal, az azt jelenti: nem ismeri még az életet. Tele van lelkesedéssel. Szenvedélyek kormányozzák. Meggyőződése, hogy a világ hibás alapokon nyugszik s az is, hogy ő van hivatva ezeket az alapokat megváltoztatni, ha csak részben is, egy egészen szűk kis területen. Fiatal, az azt jelenti: ítéletet mond az öregek fölött. Hogy restek. Hanyagok. Önzők és tehetetlenek. Nem látják meg a tennivalókat. Vagy ha meglátják, kényelemből elmulasztják. Érzéketlenek a nép és a nemzet bajai iránt. (...) Mikor elfárad a sok lelkesedéstől, melyről megtanulja, hogy

általában meddő és haszontalan, ha nincs meg hozzá az erő, mely kitartássá növelje. De ezt még nem tudja akkor. Csak a fiatalságot tudja és az annyit jelent, mint békéltenség. Nyugtalanság. Szebbnek és jobbnak a keresése. Új ösvények kipróbálása.”

2). „Mert az alvilágban, ahová mégy” – hangzik a következő figyelmeztetés. Nem tisztem megállapítani, hogy ki, hová készül és megy. Az sem bizonyos, hogy két, meghatározott területre osztható a túlvilági élet. Szerintem nem is ezen van a lényeg, hanem inkább azon, hogy, amíg időnk van, használjuk ki, mert bárhová is legyünk menendők: az alvilágba tán, vagy pokol legyen az, jobb esetben a mennybe – ott sem lesz tervezés, vagy munka. Sem dolgozni, sem tervezni nem lehet – mondja a Prédikátor.

Szabó Magda írónk így nyilatkozik: „Egyszerre kell tervezgetni és **dolgozni**, mert ha valamelyik kimarad a kettő közül, nem teljes az élet.” Ezek után felteszem a kérdést, hogy szabad-e kettéválasztanunk a tervezést a munkától? A választ József Attilától olvassuk: „/**Dolgozni** csak pontosan, szépen,/ / ahogy a csillag megy az égen,/ /úgy érdemes./” Kötelességünk dolgozni közösségünkért, melyről most már sokan úgy beszélnek, mint korábban, akik egy zászló alá tartozunk, akiket szétszabdaltak a történelem folyamán, akik közös terv

nélkül bolyongókká váltunk ugyan, de „röppályánk” időnként még mindig haza talál.

A túlvilágon „nincs sem tudás, sem bölcsesség” – mondja a Prédikátor. Egy „bölcs ember egyszer azt mondta, hogy bármit megkaphatsz az életben, ha minden mást feláldozol érte. Ezt úgy értette, hogy min-dennek megvan a maga ára, így mielőtt csatába szállsz, jó, ha átgondolod, mit vagy hajlandó veszíteni. (...) A legnagyobb áldozatok azok, amiket nem látunk előre. Van, hogy nincs időnk terveket gyártani, döntést hozni, vagy felmérni az esetleges veszteséget. Amikor ez történik, amikor a csata választ minket és nem fordítva, akkor kiderülhet, hogy az áldozat nagyobb, mint amit el tudunk viselni.” (Grace klinika c. film).

Kedves testvéreim! Adjon Isten számunkra jó találkozást a jó emberekkel. Kézfogásunkban érezzük meg az összetartozáson túl, a jövőre irányuló felelősségünket, mely előnyben részesíti a tudást, a mindenek fölött álló akarást és a készséget, hogy végre tegyünk egymásért. Hozzuk meg a legnagyobb áldozatot, amit különben mindnyájan ma még könnyedén elviselhetünk: tudatosítjuk egymásban, hogy akarunk és teszünk is egymásért, saját magunk megmardásáért.

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Dezső László: A természetjárás kultúrája, a kulturált természetjárás

Tisztelt jelenlévők, Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!

Az első természetjáró egyesület megalakulása után egy negyed századdal ez a hullám Magyarországon van, hiszen 1873-ban megalakult az első turistaegyesület, Magyarországi Kárpát Egyesület néven.

Néhány évig még kellett érnie a gondolatnak, amíg Erdélyben is megfogalmazódott az igény egy turisztaszervezet létrehozására. A hosszas ébredés fő okának a tömegszállító eszközök hézagossá válta tekinthető, hisz lám, a vasút kiépítésének elkezdését követően máris megjelent az igény, elkezdődött a szerveződés.

Az ötlet az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) kebeléből nőtt ki. A gondolat megfogalmazója az EMKE akkori alelnöke és főtitkára, Sándor József (1858–1945) író volt.

1891-et írtak eleink, mikor első hívásra 300 tag jelentkezett az Erdélyi Kárpát-Egyesület létrehozására, s a tagok száma még ebben az évben megkétszereződött.

Így indult el évszázados kalandos útjára az Erdélyi Kárpát-Egyesület, azzal a céllal, hogy megismerje és feltárja, majd megismertesse Erdély kies tájait. E nemes cél érdekében már az alakulást követően jelent meg 1892 januárjában az *Erdély* első lapszáma, amely folyamatosan 1917 végéig 229 alkalommal hagyta el a nyomdát.

Alakulásától Trianonig az EKE fénykorának lehetünk a tanúi. Az EKE tagságának létszáma meghaladja ekkor a 6000-et. 18 menedékházat épített és működtetett Erdély legkülönbözőbb részein. Kiépítette Radnaborberek, valamint Dombhát fürdőtelepeit, és fontos szerepet játszott az Erdélyi fürdőhelyek fejlesztésében. A közélet számára Kárpát

Múzeumot hozott létre Kolozsváron, Mátyás király szülőházában, melynek avatására Mátyás király lovasszobrának leleplezése napján, 1902. október 2-án került sor.

1930-ban új alapszabállyal ismét teljes gőzzel indította be tevékenységét az EKE, az elnéptelenedett osztályok erőre kaptak, újak alakultak, a meglévő gyalogos szakosztályok mellé kerékpáros és fotós szakosztályokat hoztak létre. Kéthavi megjelenéssel újraindult az *Erdély* is. 1948-ban egy tollvonással megszűntek az egyesületet, teljes vagyonát – beleértve menedékházait is – elkobozták, elhurcolták archívumát, amihez a mai napig sem sikerült hozzájutni.

23 évvel ezelőtt annak a kastélynak árnyékában, ahol Bethlen Gábor, Erdély fejedelme gyerekkorát töltötte, a kortárs természetbarátok az EKE újraszervezése mellett voksoltak. Aztán hosszas küzdelmek után sorra alakultak újra a történelmi osztályaink is, majd jogi személyiséget is szereztek. Az újjáalakult EKE a természetjárás, a honismeret és a környezetvédelem szellemisége alatt folytatja tevékenységét.

Turistafogadásra alkalmas menedékházat épített újjá a Nagykovácsos Szecelevárosi Osztály révén. 22 alkalommal szerveztünk EKE Vándortábort, amely egyben a Kárpát-medence legnagyobb turistatalálkozója is. Évente több mint ezer szervezett túrát vezetnek az EKE-sek, amelyen a résztvevők nem csak tagjaink, hanem a természet kedvelői.

Két évvel ezelőtt egy szerencsés döntést követően az aranyosszéki Várfalván, pontosabban Aranyosrákoson sikerült egyesületünknek egy szerény ingatlant vásárolni, amelyen található

egy 150 éves parasztház. Szervezett kalákák és sok jóindulatú szorgos kéz munkájának eredményeképpen ma már 14 személy kényelmes elszállásolására van lehetőség az EKE-VÁRBAN, hiszen mi így kereszteltük el az egykori Tordai-hasadéki menedékház szomszédságában megvalósított beruházást.

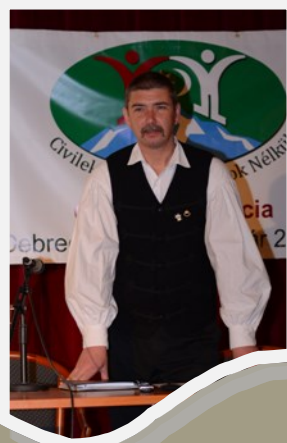
Itt kell elmondanom, hogy a múlt év őszén az Erdélyi Kárpát-Egyesület Tündérkert őrő szeretete **Magyar Örökség Díj**ban részesült. Ez nemcsak elismerése az EKE eddigi tevékenységének, hanem egyben újabb kötelezettségeket is ró egyesületünkre és tagságára.

Most, 2014-ben joggal tehetjük fel a kérdést, hogy milyen szerepet tölt be az Erdélyi Kárpát-Egyesület Erdély civil szférájának palettáján? Van-e szükség ezen célkitűzések megvalósításához országos szintű egyesületre? Ha igen, akkor milyen feladatokat kellene ez teljesítsen? Tucatnyi ehhez hasonló kérdést fogalmazhatunk meg, az erdélyi civil szféra rendkívül gazdag, szinte nem találunk olyan régiót, helységet, ahol nem volna valamilyen tevékenységgel rendelkező úgynevezett „zöld szervezet”.

Egy turistakalauzt felalaposva ma már szinte bárki el tud jutni bármelyik hegygerincre, hiszen elmondhatjuk, hogy napjainkban a turistaösvények és turistajelzések eléggé karban vannak tartva.

És akkor mégis miért van szükség egy természetjárást célul kitűző egyesületre?

Míg a 19. században elődeinknek a természetjárás kultúráját kellett megteremteni, ma, a 21. század elején a kulturált természetjárást kell népszerűsíteni. Ez az Erdélyi Kárpát-Egyesület küldetése is.

Dezső László, elnök (Erdélyi Kárpát Egyesület)

„MÍG A 19. SZÁZADBAN ELŐDEINKNEK A TERMÉSZETJÁRÁS KULTÚRÁJÁT KELLETT MEGTEREMTENI, MA, A 21. SZÁZAD ELEJÉN A KULTURÁLT TERMÉSZETJÁRÁST KELL NÉPSZERŰSÍTENI.”

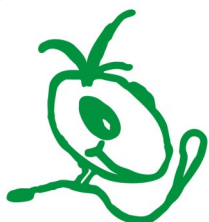
Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Csonta László: A Zöld Székelyföld Egyesület tevékenysége

**Csonta László, elnök
Zöld Székelyföld
Egyesület**

**“MIVEL NAGYON
KEVÉS AKTÍV ZÖLD
SZERVEZET VAN A
RÉGIÓBAN
IGYEKSZÜNK
MINÉL TÖBB
TÉMAKÖRT
FELKAROLNI”**

Zöld SzékelyFöld
Egyesület

A Zöld Székelyföld Egyesület Székelyföld egyik legjelentősebb környezetvédelmi szervezete. Az elmúlt nyolc évben aktív mindennapos tevékenysége által egyre szélesebb körben vált ismertté a szervezet, vívta ki a lakosok elismerését. Habár az évek során elég szerteágazó tevékenységeket szerveztünk, valósítottunk meg.

Igyekeztünk főbb irányvonalakat meghatározni az egyesületnek, amely köré szervezzük a tevékenységeit. Ennek megfelelően négy fontosabb tevékenységi köre van az egyesületünknek:

1. Környezeti nevelés (Hangyasuli program).
2. Zöldszékely Alap (adománygyűjtés, pályázatok kiírása).
3. Zöldportál (zöld média).
4. Lakossági tanácsadás.

KÉT KERÉKEN kerékpáros túraútvonalak

Egyesületünk megalakulása óta számos nevelési programot valósított meg viszont a programok típusából, finanszírozásából adódóan hiányzott ezekből a folytonosság. Ezt sikerült 2014-től megoldani és a Han-

gyasuli – Környezeti Nevelési Oktatóközpont keretében kilenc programtípussal várjuk egész évben a gyerekeket (előadás, tanulmányutak, tábor, stb.). A célunk, hogy egy régió szintű nevelési tevékenység indulhasson el amely legalább 5115 gyereket von be különböző programokba.

TÁMOGASD TE IS A ZÖLDSZÉKELYEKET!

A Zöldszékely Alap különböző adománygyűjtési tevékenységek segítségével közösségi programok támogatását tűzte ki célul. Legfőbb bevételi forrása a közösségi kártya amely egy hűségkártya típus és használatával a vásárló a partnerüzletekben 1% kedvezményben részesül és további 1% kerül a szervezetünk közösségi alapjába. Ebből az összegből időszakonként pályázatokat írunk ki és támogatásukról a közösségi kártya használók szavaznak. Az elmúlt két és fél évben közel 11.000.000 forint gyűlt össze és 18 pályázatot sikerült támogatnunk.

Szerepet vállalunk ugyanakkor a lakossági tanácsadásban is ki-

adványok, internetes felület valamint személyes beszélgetések során igyekszünk megválaszolni a felmerülő kérdéseket, ugyanakkor arra motiválni az embereket, hogy ne mindig mástól várják a megoldásokat, hanem a maguk módján ők is keressék a megoldásokat.

Igyekszünk ugyanakkor minél nagyobb médiajelenlétet biztosítani a régió zöld kezdeményezéseinek is, ezért hoztuk létre a zöldportált, amely elsődleges célja bemutatni a régióban tevékenykedő civil szervezetek munkáit.

Mivel nagyon kevés aktív zöld szervezet van a régióban igyekszünk minél több témakört felkarolni. Vannak turizmushoz kapcsolódó programjaink (Év Fája Romániában – Csíkszentléleki hárs, Székelyföld 7 csodája), igyekszünk a szelektív hulladékgyűjtés terén is tevékenykedni. A nagy olajgyűjtés elnevezésű program keretében négy havonta 13 hulladéktípust gyűjtünk össze a lakoságtól. A legfontosabb hulladéktípusoknak a használt étolaj és a lejárt szavatosságú gyógyszer számít.

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Csáki Rozália: Adományszervezés és támogatás helyi forrásokból

A Székelyudvarhelyi Községi Alapítvány egy olyan sajátos civil szervezeti forma, amely a civil társadalom és a gazdasági szektor találkozásában fejt ki tevékenységét. 2007-ben Románia első közösségi alapítványaként jött létre a Székelyudvarhelyi Községi Alapítvány (SZKA) helyi vezető vállalkozók és civilek összefogásával. Ők megértették, hogy egy közösségben a helyi erőforrások mozgósításával, kapcsolatok építésével, helyi kezdeményezések serkentésével úgy fejlődik a közösség, hogy az a gazdaság fejlődését is maga után vonja.

A közösségi alapítványi mozgalom Amerikából indult. Éppen 100 éve jegyezték be az első közösségi alapítványt. A világ leg-sikeresebb civil szervezeteiről beszélgetünk. Sikereségüket a flexibilitásuknak, átláthatóságuknak, politika-mentességüknek és annak a meghatározó pozíciónak köszönhetik, amelyet a közösséggel kialakított kapcsolatuk ruház fel. És mindemellett kiemelten fontos, hogy tevékenységükkel a gazdaságot is fejlesztik. Szorosan együttműködnek a helyi vállalkozókkal, sajátos társadalmi felelősségvállalási programokat építve ki számukra, olyan szolgáltatásokat biztosítva, melyek révén a vállalkozó az ügyfeleit és az alkalmazottait elkötelezettekké teheti. Azt a társadalmi tőkét fejlesztik, amelynek köszönhetően a gazdasági élet is fejlődik.

A közösségi alapítványok a világon nagyon különböző programokat és akciókat működtetnek. De abban megegyezik a felépítésük, hogy alapvetően három tevékenységi területük van: adománygyűjtés, támogatási

programok, közösségépítő tevékenységek.

A SZKA-nak is ezek a fő tevékenységi területei és a következő kiemelkedő programokat működteti:

I. Helyi kezdeményezések támogatása

Ön Dönt – a helyi közösség bevonásával születik döntés arról, hogy mely civil szervezet pályázatát támogatjuk helyi pénzből.

Fuss NEKI! – olyan sportesemény, amit széleskörű együttműködés előz meg a helyi civil szervezetekkel, akiknek abban segítünk, hogy ötleteik megvalósulásához előteremtsék a szükséges anyagi forrást.

Unitárius Községi Alap – vidéki közösségek helyi fejlesztési projektjeit támogatjuk. Már 3 éve működő programunk keretében összesen 42 közösségi projekt megvalósulását támogat-tuk.

Give-get-do.ro – online adománygyűjtő portálunkkal egy újszerű eszközzel és módszerrel segítjük a civil szervezetek kezdeményezéseire az anyagi erőforrások előteremtését.

II. Adománygyűjtés

Közösségi Kártya – egy hűségkártya, melyet a vásárló a SZKA partnerüzleteiben használhat és ezáltal a vásárló is kedvezményben részesül, de közösségi programok megvalósulásához is hozzájárulhat. E programunk keretében a helyi vállalkozók közösségi felelősségvállalása mutatkozik meg. Jelenleg több

mint 13.000 kártyahaszná-ló van.

Kalácsa Kampány – alkal-mazzottak havi kis összegű felajánlásokkal támogatják a Városi Kalácsa programunkat. Jelenleg 22 vállalkozással működünk együtt.

Közösségi Gála – évente megszerveződő előkelő est, melyen a közösség érdeké-ben kiemelkedően teljesítő személyeket díjazunk, to-vábbá a minden évben megszerveződő Városi Kalácsa programunkra gyűjtünk támogatást.

III. Közösségépítés

Városi Kalácsa – több, mint 12 játszóteret újí-tottunk fel, sza-badtéri felnőtt fitness parkot alakítottunk ki, a Jézus szíve kápolna körüli teret szépí-tetük az elmúlt 6 évben.

YouthBank – eme ifjúsági program kere-tében a közép-is-kolásokat közös-ségi részvételre és felelősségteljes közösségi cselekvésre neveljük.

Olyan programokat szerve-zünk (**képzés, szakmai blog indítása, kampány szervezése**), amelyek révén a közösség érdekében tevékenykedő civil szerveze-tek megerősödhetnek, munkájukat hatékonyabban végezhetik.

Adományszervező munkán-kat úgy fejlesztjük, hogy 5 éven belül tevékenységünk nagy részét helyi erőforrás-okból tudjuk működtetni. 2013-ban már a bevételeink 30%-a helyi adományokból származik, 21%-a más hazai forrásokból és 49%-a külföl-di támogatásokból.

Csáki Rozália,
üzveveető igazgató
(Székelyudvarhelyi
Közösségi
Alapítvány)

„SOK KICSI SOKRA
MEGY!
KEZÜNKBE
VESSZÜK A
SORSUNKAT: HELYI
ÖTLETEK
MEGVALÓSÍTÁSA
HELYI PÉNZBŐL A
KÖZÖSSÉG AKTÍV
RÉSZVÉTELÉVEL.”

Csíki Sándor: Család és (székely) autonómia

**Csíki Sándor, elnök
(Erdélyi Nagycsaládokért Egyesület)**

“VÁLLALJUK AZT, HOGY MINDENHOL, Ahol ÉPPEN ÉLÜNK: ERŐSÍTJÜK A CSALÁD INTÉZMÉNYÉT, BIZTASSUK HAZAI FIATALJAINKAT A CSALÁDALAPÍTÁSRA, S MINDEN ERŐNKEL TÁMOGASSUK AZOKAT, AKIK NAPJAINKBAN GYERMEKVÁLLALÁSSAL ÉRIK EL AZT, HOGY ERDÉLYORSZÁGBAN, SZÉKELYFÖLDÖN, SZÜKEBB HAZÁNKBAN NE KELLJEN MAGYAR NAPKÖZIKET, ÓVODÁKAT, ISKOLÁKAT BEZÁRNI! NE KELLJEN %-OK ALÁ SÜLLYEDVE: JOGOKAT, TISZTSÉGEKET, LELKEKET VESZÍTENI ŐSEINK ÁLTAL REÁNK HAGYOTT SZÜLŐHAZÁNKBAN!

Tisztelt hallgatóság! Magyarok és székelyek! Székely-magyarok!

Gyopárt a Hargitáról hozzatok, a MAGYAR ANYÁK halhatatlanok!

Szíves engedelmmel, kölcsönvettem, s egy cseppet átírtam egy számunkra erősen értékes feliratot. Székelyudvarhelyen, a Vasszékely nevű szoborra a következőt rótták: „Gyopárt a Hargitáról hozzatok, a székely hősök halhatatlanok!” Sokak szerint Erdélyt nem a románok szerezték meg hajdan, hanem az erdélyi magyar anyák vesztették el. Mondják, ha több gyermeket vállalt volna az erdélyi magyarság, ha több gyermeket szültek volna az erdélyi magyar anyák, akkor most más lenne a helyzet.

Köztudott, hogy Szerbia egyik kies tartománya napjainkban lett Kosovo néven önálló államalakulat. Ez azért történnéhetett meg, mert Rigómező hiába ősi szerb föld, az albán anyák annyira teleszülték azt gyermekekkel, hogy a szerbek le kellett mondjanak róla. Ezt tették velünk is a románok, akik Erdélyhon bizonyos tájait teleszülték, majd tele is költöz-

tették román utódokkal, akiket főleg a hegyeken túlról hozattak Erdélybe.

Székelyfölddel ez hála Istennek nem történnéhetett meg. Mert a székely édesanyák és édesapák valóban hősök, valóban halhatatlanok. A keserves megélhetés ellenére, a székely családokban ma is több gyermeket vállalnak, mint sok más európai őstájon. Legyünk büszkék arra, hogy Székelyföldön még mindig sok magyar nagycsalád van, mert ma ez azt jelenti, hogy a székely emberek mernek álmodni, fészket rakni, majd teleszülni azt babákkal. Annak ellenére, hogy Európa nem ebbe az irányba megy.

Miközben Európa kisiklása ellenére, Istennek hála: végre eljött az idő, a pillanat, amikor Magyarországnak olyan nemzeti kormánya lett, amelyik nem a nagyvilág trendje, nem a globalizáció ferde hajlamai szerint áll ma a családok mellé. Örvendek, hogy az anyahon alaptörvénye kimondja: a család egy férfi és egy nő kötődése, és nem törődik azzal, hogy máshol mit gondolnak emerről. Örvendek, hogy a mostani magyarhoni vezetés támogatja a honi családokat, miköz-

ben a külföldi családokról sem feledkezik meg.

Időhiány miatt, nem akarom itt és most ecsegtetni azt, hogy miért nagyszerű dolog az, ha a székely és a magyar összefog. Miért fantasztikus élmény - például - az, ha magyar és székely családban született, magyar és székely anyatejjel táplált fiatalok találkoznak, szerelembe esnek és családot alapítanak. Annyit üzenek itt és most mindössze nekik: a Jóisten áldja meg őket, s kívánom, hogy szórják tele a Kárpát-Hazát kicsi gyermekkel.

Most, ameddig nem késő. Ameddig érezzük Magyarországot és Erdélyországot, Magyarhon és Székelyhon szerető ölelését, megtartó nászát, termékeny összetartozását. Hisz a magyar és a székely édesanyák, édesapák ma is hősök, ma is halhatatlanok. Itt élnek közöttünk. Összeházasodnak, fészket raknak, utódokat nevelnek, éppen babakocsit tolnak. Hogy megtartsák számunkra a szépséges Kárpát-ősföldet.

Ekképpen simul egybe: család és (székely) autonómia.

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Csíki András: A valóságos és a képzeletbeli Erdély kontrasztjai

Mostanában több olyan könyv, tanulmány látott napvilágot, amelyek az anyaországi magyarok és a nagyvilág Erdélyről kialakult képével foglalkozik. Ezen írások mellett nem mehetünk el szó nélkül és legalább vitaindító jelleggel ismertetni kell, kritikai megfontolásra fel kell ajánlani azokat a főbb tételeket, következtetéseket, melyek ezt az izgalmas témakört érintik.

A fő kérdés, hogy hogyan jelenik meg Erdély, az erdélyi (magyar) ember pl. az anyaországi magyarok képzeletében, kapcsolódó kérdés pedig, mit jelent az a Benedict Anderson nevéhez köthető megállapítás, hogy a nemzet elképzelt közösség – vagyis ki, mikor, hol, hogyan képzelet el a nemzetet?

Erdély-ügye a 20. századi nemzeti harcok kitűnő példája – hasonlóan Észak-Írországhoz, Koszovóhoz, Baszkföldre stb. –, távoli határterület, mellyel kapcsolatban az anyaországi magyarok távolságérzete sokáig egyre nőtt és ennek következtében a nemzet egésze számára, mind értékesebbé vált. Ennek a felértékelődési folyamatnak nagyon sok kísérő jelensége volt, kialakultak bizonyos sztereotípiák, elvárások, plasztikusság, muzeális jelleg, időzavarba keveredünk lépten-nyomon, a referenciák tekintetében pedig teljes a káosz: mit fogadjunk el hiteles forrásnak a Rubicon legfrissebb számát, vagy az önjelölt történészek világszenzációit. A helyzetet tovább bonyolítja az a tény, hogy az értékes jelző nem mindig volt helytálló Erdéllyel kapcsolatban, multikulturalitását nehezen tudták értelmezni – gondoljunk csak Kazinczy Erdélyi leveleire, Kós Károly vagy Ady Erdélyt feltűző publicisztikáira. Ezzel kapcsolatban fel kell tennünk

a kérdést, hogy mennyiben változott meg a helyzet, hogy alakította ezt a megismerési folyamatot a civil szervezetek, hagyományörzők munkája, milyen hatással volt rá a politikai demagógia és populizmus.

A nemzetek identifikációjában a területnek elemi fontossága van, a nemzeti élet-tér központi eleme a nemzettudatnak, ez a megállapítás Európa keleti felén fokozottan igaz. Ebben a megközelítésben Erdély politikai határterület, mely mind a magyar, mind a román nemzetépítésben fontos szerepet töltött be. Ebben az összefüggésben elsősorban a társadalmi határokkal kell foglalkoznunk, mert ezek a határterületek nemzetek közötti távolságok megjelenítőjévé válnak és nem kerülhet meg velük kapcsolatban az a földrajzi, történeti kontextus, melyben kialakultak és melyben az érintett államok fenntartják azokat.

Milyen folyamatok révén jött létre a politikai értelemben vett Erdély és hogyan vált egy összetűzések kereszttüzében álló távoli határterületté, ahol különböző nemzetiségek és történelmi erőhatások vannak jelen? Hogyan alakul ki a földrajzi és kulturális képzelet és milyen szempontok szerint osztják ki a mitikus szerepeket román és magyar oldalon – hiszen a nemzeti gondolat számára ez a föld a miénk, de mind a két oldalon létezik ez az elképzelés, sőt Erdély önálló entitásként való elgondolásának is megvannak a máig ható történeti hagyományai.

Minden feltett kérdésre nyilvánvaló, hogy nem adható teljes körű és minden szempontból kielégítő válasz, viszont a magyarázatokat keresnünk kell és akkor közelebb juthatunk egy olyan jövőhöz, melyben kisebb valószínűséggel követjük el

régi hibáinkat és melyben az erdélyi (magyar) ember nemzeti identitását megtartva képes lesz boldogulni, gyarapodni és nem lesz állandó napirendi pont az aszsimiláció, a kivándorlás, a fogyatkozás. Ennek szellemében kívánom vizsgálni különböző, főként interdiszciplináris tudományterületek eszközeivel a témát. Így kap helyet az elemzésben a populáris kultúra vizsgálata (Hollywood és Dracula világa), a narráció- és diskurzus-elemzés (Károly herceg erdélyi kalandjai), a mediális szövegek elemzése (nyugat európai sajtó), az irodalmi imagináció vizsgálata (az erdélyi magyar irodalom ütközései és folytonosságai), az Erdéllyel kapcsolatos történettudományi viták ismertetése, a populizmus trendjeinek felvázolása, a nemzetek értelmezésének problémaköre, a táncház-mozgalom és a nyugati emigráció munkájának vizsgálata, az önrendelkezési igényre adott válaszok nemzetközi összehasonlítása stb.

Az erdélyi magyarokhoz társított állandó élet-halál harc fenntartása nem szerencsés. Elsősorban az autonómia-küzdelem kapcsán van nagy jelentősége, ahol higgadt, józan, tárgyilagos tárgyalási stílusra van szükség. Csak az élővé, élhetővé tett Erdélyben van létjogosultsága az autonómiának – melyet nem egyetemi katedrákon és nem csupán a törvényhozásban kell kivívni, hanem a mindennapokban, ahol majd működtetni kell és minden egyes percben igazolni annak létjogosultságát.

Fontos, hogy minél többen saját tapasztalatok alapján alakítsák ki Erdély-képüket, ebben a vonatkozásban persze kérdéses, hogy akarunk-e részletes ismereteket szerezni?!

Csíki András, elnök
(Erdélyt Járók
Közhasznú
Egyesület)

**„A VALÓSÁGOS,
VAGY CSAK A
KÉPZELETBELI
ERDÉLYT
TEKINTJÜK A
MAGYAR
KULTÚRA
KÜLÖNLEGES
ÉRTÉKÉNEK?”**

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Fazakas Szabolcs: A Székelyföldi Legendarium

**Fazakas Szabolcs,
elnök
(Visus Kulturális
Egyesület)**

**“A LEGENDÁK, ÉS
A MONDÁK
EGYBEN LECKÉK,
TELE ŐSI
IGAZSÁGOKKAL,
ÜZENETEKSEL, A
MÚLTUNKRA
UTALVA
MUTATNAK A
JÖVŐNKBE!”.**

Öt éve elindítottuk kis csapatunkkal a Székelyföldi Legendarium című projektet, amelynek a jogi háttérét a Visus Kulturális Egyesület biztosítja, valamint az anyagi és bizonyos gyártási folyamatokat a Konnerfilm KFT-vel fedezzük.

Mi is ez a kincs? Erdélyt „mindenki” a Drakula legendáról ismeri. Tulajdonképpen a mai napig ködös az, hogy hol volt a Drakula Gróf székhelye, összekötik egy uralkodóval is, Vlad Țepeșel. Ezzel ellentétben, Erdély keleti részén, a Kárpát-kanyarban, ezidáig 156 legendát gyűjtöttünk össze. Ezek a történetek oktató jellegűek, leleményességről, kitartásról, szeretetről, furfangos eszjárásról, hősiességről, történelmi pillanatokról, bátorságról szólnak. Itt, Székelyföldön, szinte minden különleges földrajzi helyszínek, várak, települések, Szentnek legendája van. A történetek az itt élő nép emlékezetében maradtak fenn, a szülők szájhagyomány útján továbbadták gyerekeiknek.

Mi motivált abban, hogy elindítsuk ezt a projektet? Romániában a 90-es évekig olyan oktatáspolitikai volt, amely miatt a helyi közösségek nem igazán tanulhatták a saját, helyi történelmüket, legendáikat. Nem szerepeltek a tantervben, az akkori diktatúra igyekezett elfelejteni, és kivonni a köztudatból ezeket a legendákat.

A kilencvenes évek után, anynyiban változott a helyzet, hogy már a tanítók az iskolákban szabadon oktathatták a gyerekeknek ezeket a történeteket, de nem minden gyerek volt olyan szerencsés, hogy megismerkedhessen a helyi mondákkal, és legendákkal. Sajnos a projektünk megjelenéséig, a közösség ezeknek a történeteknek csak a húsz százalékát ismerte, ezt a problémát orvosoljuk. Felfigyeltünk arra, hogy az országunk (Románia) image - anyagaiból kimaradnak szülőföldünk legendái, helyszínei.

Európában, és az egész világban csak a Drakula sztorin keresztül ismerik Erdélyt, Romániát, itt az ideje, hogy ezen a rossz statisztikán változtassunk. Filmszakmai és reklám tapasztalatainkat kihasználva, egy profi, és aktív csapattal nekivágtunk ennek a feladatnak.

Öt éve foglalkozunk intenzíven a projekttel és a következőket értük el:

1. Készítettünk egy gyerek térképet, amelyen a legendák, mondák rajzai találhatóak a földrajzi helyszínekhez kötvé.

2. Kiadtunk egy 224 oldalas, színes könyvet tizenkilencezer példányban.

3. Több, mint száz rendezvényen, konferencián bemutattuk a projektet.

4. Készítettünk két interaktív társasjátékot: Tatárityom! és Székely kincsek őrzői címmel. A lépések, a feladatok szoros kapcsolatban vannak a legendákkal, mondákkal. A gyermekek nem csak játszanak, hanem tanulnak is általa.

5. Készült egy igazi meseszerű, mely a kampányunk része, és a gyerekek kedvence. Ezzel veszünk részt különböző rendezvényeken.

6. Kiadtuk a 61 rajzot tartalmazó Legendarium Színezőt, amely a nulla és első osztályok tanítóinak a kedvence lett.

7. Lefordítottuk 70%-ban angol nyelvre a legendákat.

8. Kiadásra vár a Legendarium könyve az ősi székely rovásírás formájában is.

9. Legendarium turisztikai programot indítottunk a turistáknak a legendák helyszínein, amelybe a helyi közösséget is bevontuk, és panziókban Legendarium Esteket tartunk a vendégeknek.

10. Három éve a Haáz Rezső Múzeummal közösen, Székelyudvarhelyen, újraindítottuk a helyi várban a valamikori XVI. századi Székely Vörös Darabont (Bethlen Gábor korából) díszseregárváltást, önkéntes diákokkal (ez olyan, mint Londonban, vagy

Athénban, ahol régi ruházatban állnak díszőrséget a katonák).

11. Egy helyi legenda alapján regionális íjászversenyt szervez, minden évben, a Székely Támadt Várban a Míves Emberek Sokadalmán.

12. Helyi színjátszó fesztivált szervezünk közösen az UFF-al, amelynek tematikája a legendák, eddig 12 székelyföldi iskola kapcsolódott be a projektbe, de jövőre ez is bővül.

13. Készül a Likaskő című 12 perces rajzfilm. 3D technológiával gyártjuk, és Erdélyben még nincs hasonló projekt. Egy sorozatot készítünk, minden székéről feldolgozunk egy-egy mondát, vagy legendát.

14. Elkészítettük Zete babát, aki a rajzfilmünk hőseére hasonlít, és egy székely baba-brandet akarunk ezzel elindítani, amely a gyermekek kedvence lesz a rajzfilmünk elkészülése után. Lesz egy társa is Rika baba, egy székely ruhás kislány.

15. Előkészítés alatt van a Székelyföldi Legendarium történelmi melléklete. Azon kora középkori székelyföldi várak, erődök foglalkoznak szerepelni a kiadványban, amelyeknek legendái vagy mondái a Legendariumban is szerepelnek. Ilyen összefoglaló anyag soha nem készült a hajdani Székelyföldről. A székelyföldi régész-történész szakma adja a tudományos háttérét, az axonometrikus ábrázolásokat Gyöngyösi János szakember készíti.

Nem tartozunk semmilyen politikai szervezethez, egyszerűen egy olyan kulturális projektet hoztunk létre, amely a helyi közösség fejlődését segíti, az öntudatát erősíti.

Célunk megmutatni a világnak ezt a szép Legendariumot és Székelyföldet. Olyan népi meséről van szó, amelyek konzerválódtak az évszázadok folyamán, és világirodalmi művekben sem fordulnak elő.

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Nagy Glenda: A Kastély Erdélyben program

Mi ez?

A Kastély Erdélyben program egy olyan több projektet összefogó keret, amely az Erdélyben található kastélyokat kívánja előtérbe helyezni.

Mi a célja?

A program részeként megszervezett tevékenységeket egyfajta figyelemfelkeltő és tudatosító kampányként foglalkozhatjuk össze, amelyek által kulturális örökségünk fenntartásának és megőrzésének fontosságára kerül a hangsúly.

Hogyan valósul meg?

A program célját

több tevékenység által kívánjuk elérni: Webkastély, Kastélynapptár, 22 nap alatt a kastélyok körül.

Mit takarnak a tevékenységek?

Olyan akciókat és kezdeményezéseket, amelyek elősegítik és nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a közönség bekapcsolódjon abba a folyamatba, amely által megőrizhetjük

„Az ernyei Bálinti kastélyt megtalálni trükkös dolog: a GPS egy virító sárga, vadonatúj épület elé visz. Hiába mondogatja, hogy „Ați ajuns la destinație”, valahogy nem tudom neki elhinni. Kiszállunk, körbekerüljük és a kis park dúsabb oldalánál megpillantjuk a fák között szerényen megbújó ódon épületet.”

kulturális örökségünket.

Kik foglalkoznak vele?

A Kolozsváron működő PONT Csoport tagjai.

Az Erdélyben található kastélyok fontos részei kulturális örökségünknek. Ezeknek az épületeknek a megőrzése és a helyzetükre való figyelemfelkeltés fontos részei a fiatalok társadalmi nevelésének.

Nagy Glenda
(Pont Csoport)

„CÉLUNK AZ ERDÉLYI KASTÉLYOK ÉS KÚRIÁK FENNTARTHATÓ FORMÁBAN VALÓ HASZNÁLATA, POTENCIÁLJUK ÉRTÉKESÍTÉSE, VALAMINT EZ ÁLTAL ERDÉLY TELEPÜLÉSEINEK ÉS TÉRSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FEJLESZTÉSE.”

PONT

Sajtótájékoztató

Szebbnél szebb kiadványok

A kulturált természetjárás követői

Zete, Firtos és a többiek

Erdély éli!

Támogató:

Az Erdélyi Járók Közhasznú Egyesület és az Élő Erdély Egyesület bemutatja:

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Civil konferencia
Belvárosi Községi Ház, Debrecen -
Pódiumterem
2014. február 22-23.

Erdély közelebb van és izgalmasabb, mint gondolnád!
Nézz rá más szemmel!

Tudni! Akarni! Tenni!

Érdekes, új, hosszú távú, civil kezdeményezések.

Február 22. szombat 18.00

- Vox Antiqua Kamarakórus
- Kanka Rozália - Székelyi Domokos-versek
- Hajdú Néptáncegyüttes

Fővédnök:
Pajna Zoltán
Debrecen város alpolgármestere

A belépés ingyenes! Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Erdélyi Szövetség

két világháború között betöltött irodalmi, kulturális központ jellege és hajdani tulajdonosa, Kemény János „szellemi öröksége” miatt a család magyar kultúra centrumává kíván fejleszteni.

Hajdú Táncegyüttes

ceni Vox Antiqua Kamarakórus világszínvonalú előadásában erdélyi vonatkozású kórusművek csendültek fel, melyek révén a hallgatóság is fogékonyabbá vált a költészet befogadására.

Kerekasztal

így az erdélyi kultúra terjesztésében is.

Zárásként egy két és fél órás kerekasztal-beszélgetésre került sor. A problémafelvetéseket a tavasz folyamán vitairatban fogjuk rögzíteni és az azokra adandó válaszok alapján vizsgáljuk meg a további együttműködések lehetőségét, a Civilek Erdélyért Határok Nélkül civil háló mibenlétét.

A debreceni rendezvénnyel egy időben rendezték Marosvécsen és Galonyán az Erdélyi Helikon múltja és jövője című konferenciát, melyről Kemény Endre a pátyi székhelyű Erdélyi Helikon – Marosvécsi Kemény Alapítvány elnöke telefonon tudósította a debreceni hallgatóságot. Elmondta, hogy a Kemény-család mintegy huszonöt évnyi pereskedést követően az idei év végén birtokba veheti a vécsi kastélyt, melyet évszázados, gazdag története, a család magyar kultúra centrumává kíván fejleszteni. A délután folyamán több magyarországi Erdély-szervezet is bemutatkozhatott, így a Székelyföldért Társaság, az Erdélyi Szövetség, valamint, az Erdélyi Magyarok Egyesülete is tartott egy-egy rövid előadást. Az este folyamán nívós, rendkívül magas művészeti értékkel bíró műsort láthattak, hallhattak a nézők. A Kiss Csaba által vezényelt debreceni Vox Antiqua Kamarakórus világszínvonalú előadásában erdélyi vonatkozású kórusművek csendültek fel, melyek révén a hallgatóság is fogékonyabbá vált a költészet befogadására. Karika Rozália tolmácsolásában Szilágyi Domokos zseniális verssorai elemi erővel, varázslatos szépséggel szóltak, Gellén László angolkürt-játéka pedig a költő véresen komoly örök játszadozását tökéletesen egészített ki. Az estet a Tiszai Zsuzsa által vezetett Hajdú Táncegyüttes fiataljai zárták és csodálatos szilágysági, marossárpataki, kalotaszegi táncaikkal, virtuozitásukkal igazán vidám hangulatot teremtettek.

Vox Antiqua

Karika Rozália és Gellén László

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Boda Szabolcs: Erdélyfejlesztés civil megközelítésben — - elvi felvezetés egy értékalapú fejlesztési folyamathoz

**Boda Szabolcs, elnök
(Élő Erdély
Egyesület)**

**"KÜLDETÉSÜNK,
FŐ CÉLUNK
ERDÉLY
FEJLESZTÉSE.
VÍZIÓNK EGY ÉLŐ
ERDÉLY."**

A fejlesztéspolitika elméleti és gyakorlati megközelítéseinek sokaságát tanulmányozva kidomborodik három alapvető elem, amely minden fejlesztéspolitikát meg kellene határozzon: emberközpontúság (a fejlesztéspolitikák megalkotói sokszor elfelejtik, hogy a fejlesztés legfőbb célja az ember, az egyéni és közösségi életminőség javulása), a rendszerszemléletűség (bármely társadalmi, gazdasági, környezeti, erkölcsi kérdés egy rendszerben létezik, és elválaszthatatlan egymástól, ezért a valós fejlesztés a rendszer minden elemét érintő megoldások összessége), időtállóság (a mai társadalom igényeinek figyelembevétele mellett a fejlesztéspolitikának érvényes választ kell adnia a jövő nemzedékei számára is, mert ahogy egy régi indián mondás fogalmaz: "A földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.")

Program
Szombat, 2013.07.27. - Erdélyi arcok, történetek
11.00 Közösségi foglalkozás - Kéddar Kincse - műzsempedagógus
13.00 - Előzetes beszélgetés Csiki Hegemmel - programigazgató - WWF Románia
Kérdező: Ilyés Szabolcs - politológus
17.00 - Előzetes beszélgetés Kósa András Lászlóval - igazgató - Balassi Intézet
(Bukarest)
Kérdező: Ilyés Szabolcs - politológus

Fejlesztéspolitikai szempontból a civil szféra egyrészt az emberközpontúság, rendszerszemlélet és időtállóság értékeinek képviselésével ellensúlyozhatja az érdekvérezelt politikai és gazdasági szemléletet a fejlesztéspolitikák kialakításában, másrészt, miért ne, saját értékközpontú, civil fejlesztési stratégiákat, alternatívákat mutathat fel.

A konkrét fejlesztési folyamatokban a civil társadalomnak, jellegéből kifolyólag (a hatalom ellensúlya, független, értékközpontú) értékörző, értékközvetítő és értékteremtő szerepet kell vállalnia úgy kulturális, mint társadalmi, gazdasági és környezeti téren.

Talán kulturális téren (a kultúra egy társadalom megkülönböztető, tanult életmódja, egy adott társadalom kollektív memóriája) van a civil szervezeteknek legnagyobb mozgástere és feladata, hiszen a fejlesztési folyamatok egyéb szereplői szemléletmódbeli különbségek miatt nem számolnak ennek a területnek a súlyával (általában csak társadalmi, gazdasági és környezeti fejlesztési pillérekkel számolnak), ugyanakkor a fejlesztés sikerét nagyban befolyásolja az adott társadalom kultúrája, értékrendje, amely meghatározza az egyének és közösségek életének minden területét és egyben a társadalomhoz, gazdasághoz, környezethez való viszonyulást, magatartást is irányítja.

A történelem sokszor bebizonyította, hogy az életképes és kevésbé életképes társadalmak, közösségek között a döntő különbség nem a rendelkezésükre álló erőforrások mértéke, hanem az a közösségi értékrend, amellyel ezeknek az erőforrásoknak a hasznosításához közelítenek. Az értékrend emberi erőt és szándékot mozgósít, és meghatározza a fejlődés irányát, hatékonyságát.

Éppen ezért az Erdély-fejlesztés első és legfontosabb lépése a globális és regionális kihívásoknak, történelmi-földrajzi adottságoknak legjobban megfelelő értékrendszer megfogalmazása, azon értékek megőrzése, közvetítése és elsajátíttatása, amelyek az erdélyi ember számára az erdélyi társadalomhoz, gazdasághoz, környezethez való pozitív viszonyát eredményezhetik, és a sajátos erdélyi jövő kialakulását meghatározhatják.

Az erdélyi valóságot egyrészt a párhuzamosan jelen levő, eltérő fogyasztói- és tradicionális társadalmi értékrendszerek versengése által, másrészt az együttélő nemze-

tiségek érdek-, és értékkülönbségei által előidézett értékzavarok határozzák meg. A civil szférának fontos szerepe lehet ezen értékzavarok megszüntetésében, és ezáltal Erdély fejlődési irányának meghatározásában, amennyiben képes új értékrend- és életforma-alternatívákat felmutatni, az ezek közvetítéséhez és elsajátításához szükséges hatékony módszereket kidolgozni és alkalmazni.

Az ismert szójáték ("A politikusok politizálnak, a civilek civilizálnak") mellett a civil szféra jogosultságát, hogy fontos szerepet vállaljon a társadalmi szemléletváltásban olyan, jellegéből adódó sajátosságok támasztják alá, mint az érték- és nem érdek-alapú működési logika, a valós közösségi háttér, a valós együttműködés lehetősége más szervezetekkel (a verseny nincs olyan korlátozó mértékben jelen, mint a politikai és gazdasági szereplők esetében), és a kreativitás (mely a civil szemléletmódból és a függetlenségből adódhat). A szemléletváltás sikeressége érdekében a civileknek a fenti jellemzőket olyan készségekkel kell kiegészíteniük, mint az informáltság, tudás és profizmus.

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Ferencz István: Youth@Kolozsvár 2015— Európa ifjúsági fővárosa

EURÓPA IFJÚSÁGI FŐVÁROSA

A program fő célja, elhelyezni az európai emberek köztudatában Kolozsvárt, úgy a földrajzi mint a mentális térképen.

A több cél közül megemlítsére érdemes, hogy a projekt nem csak kizárólag Kolozsvárról, mint városról szól, hanem a régióról is, akár turisztikai akár a fiatalok társadalmi helyzetének történő megközelítéséből.

A kezdeményezés a PONT Csoporttól származik, akik a kolozsvári ifjúsági szervezettel és a polgármesteri hivattal együttműködve hat fő (horizontális) és három mellék (vertikális) prioritást fogalmaztak meg az Európai Ifjúsági Fórumhoz leadott pályázatban, a következőképpen: kultúra (culture), erő (power), boldogság (joy), tér (space), vízió (vision), munka (work), régió (region), európai szellemiség (European), felelősségteljesen (responsibly).

Ezek a prioritások egy fő üzenet (share)

köré csoportosulnak, amely az értékeink és erősségeink másokkal való megosztását foglalja magába.

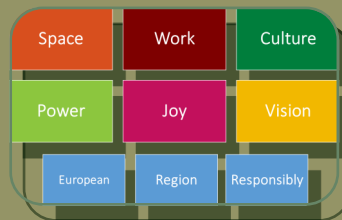

A címet 2012. november 25-én nyerte el a város. Az előkészületi munkák azóta tartanak. Az idei év során elsősorban olyan projektek és események kerülnek megszervezésre, amelyek elősegítik a 2015-ös évre való felkészülést. Ezalatt olyan rendezvényeket értünk, amelyek a Főváros éve során összehangolják a civil és ifjúsági szervezetek közötti kommunikációt és tevékenységeket.

Koncepció:

- helyi közösség bevonása;
- európai központtá válni egy teljes évre;
- mozgósítani a fiatalokat és szervezeteket;
- bővíteni az európai fiatalok Kolozsvárra és Erdélyre vonatkozó tudását.

Küldetés

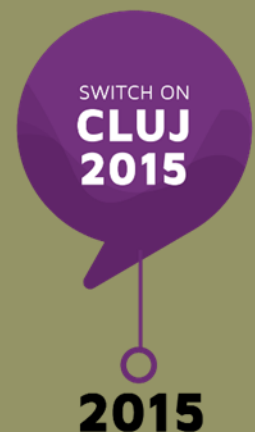
„...egy egyéves kolozsvári program keretében megerősíteni és támogatni a fiatalok és ifjúsági szervezetek aktív részvételét a társadalom változtatásában, területeink, kultúránk, erőnk, örömünk, vízióink és közös európai értékeink megosztása során egy fenntartható, felelős és befogadó városi fejlesztés folyamata által, olyan témákat érintve mint az ifjúság felelősségvállalásának erősítése, képviselő, mozgósítás, strukturált párbeszéd és információ.”

facebook.com/cluj2015

Ferencz István
(Share Kolozsvár
Konföderáció)

„VÍZIÓNK, HOGY
KOLOZSVÁR KÖZÉP-
ÉS DÉLKELET EURÓPA
VÁROSAI KÖRÉBEN
A LEGVONZÓBB
IFJÚSÁGI CÉLPONT
LEGYEN.”

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Kolumbán Gábor: Civil gazdaság, közösségi vállalkozások Székelyföldön

**Kolumbán Gábor,
elnök
(Élő Szövet
Alapítvány)**

**„A GÓBÉ VILÁG A
TUDATOS GÓBÉNÁK
TEREMT ÉLHETŐBB
VILÁGOT AZ ÉLŐ
SZÖVET
SEGÍTSÉGÉVEL,
TÁMOGATÁSÁVAL,
KÉZ A KÉZBEN A
TEREMTŐVEL.
A GÓBÉ VILÁG EGY
ÉRTÉKVEZÉRELT
KÖZÖSSÉG.
SZÖVETSÉG, AZ
ÉLETÖRÖM ÉS
REMÉNY FORRÁSA.”**

A civil gazdasággal Erdély szolgálataiban

A gazdasági válság rávilágított, hogy a profitmaximalizáláson alapuló gazdaság nem fenntartható. A minden áron, minél nagyobb gazdasági haszonra törekvés már élet ellenessé vált. A gazdasági hatékonyság növelése olyan költségekkel jár, ami nem a szabadságunkat, hanem a függőségünket növeli.

Szükség van egy másféle gazdasági gondolkodásra! Az életet szolgáló, az emberi közösségek értékrendjére alapozott, a megélhetést biztosító gazdaságra van szükség!

Térségünkben — a Székelyföldön, és Erdélyben — életerősen fejlődő civil társadalom, az alapítványok és egyesületek világa még hordozza a felelős cselekvés polgári kultúráját. Ezek a szervezetek a rendszerváltás után születtek, a szabad társulás egyetemes emberi jogával élő szabad emberek együttműködéséből. Őrzik a közösség értékrendjét. Az erdélyiség legmarkánsabb megnyilvánulásai is egyben.

A Civitas Alapítvány munkatársaival és a Székelygyümölcs Egyesület gazdáival közösen, a helyi erőforrásokra alapozott fejlesztés módszertanát és gyakorlatát alkalmazzuk a Székelyföldön az elmúlt esztendőben. Értéket adunk a hagyományos gyümölcsöknek a Székelygyümölcs mozgalom keretében. Évről évre növekedett a feldolgozott hagyományos gyümölcs mennyisége. Gondozottabbak lettek a gyümölcsösök, és újabb gyümölcsfeldolgozó üzemek jelentek meg a térségben. Az évente sorra kerülő gyümölcsfesztivál egyre népszerűbb rendezvényünk Székelyudvarhelyen.

Mindezek a civil programok arról győzték meg bennünket, hogy van értelme olyan gazdasági, gazdasági tevékenységet folytatni, ami inkább hasonlít a régi emberek gazdálkodásához, mint a modern piaci gazdasághoz. Nem technológiájában, hanem szervezési viszonyrendszerében. A székelygyümölcs programban megvalósított gyümölcsfeldolgozó üzem közösségi vállalkozásként működik. Korszerű technológiával, és közösségi összefogással üzemel a hagyományos gyümölcstermesztők és családjaik hasznára.

A civil gazdaság szervezési elveiben különbözik a modern piaci gazdaságtól. A kölcsönösség régi társadalmi gyakorlatát alkalmazza a gazdasági cserefolyamatokban. A közvetlen árucseré (barter) formájában megoldható a szerződéses (modern), pénz által közvetített árucseré kiegészítése a társadalmi kapcsolatokat erősítő ajándékozással. A

vásárlást kiegészítő ajándékozás, mely közösségi viszonzást követel meg, már egész jól közelíti a közepkorban létező kölcsönösségen alapuló civil gazdaság gyakorlatát. Ezáltal a gazdaságban cserélt javak értékét nemcsak a piaci viszonyok, hanem a társadalmi kapcsolatok, és a méltányosság is alakítja. A cserefolyamatok nemcsak mennyiségi, hanem minőségi egyenértékűsége is alapulnak. Ez életképessé tesz olyan gazdasági tevékenységeket is, amelyek csupán piaci folyamataikat elemezve nem hatékonyak, illetve nem termelnek profitot, és gazdaságilag értelmetlen lenne a fenntartásuk. Az ajándékozás társadalmi viszonyrendszerének beépítésével a gazdálkodásba, megvalósítható a hatékonyság, méltányosság és a közjóllét harmonikus együttese. Ez által az Élet szolgáltatába állhat újra a gazdálkodás. A civil megközelítés a társadalmi hatásokra is figyel.

„... A civil gazdaság központi gondolata – és ezért gyakorlati szempontjainak alapja – hogy az emberi társas hajlamban és kölcsönösségekben látja a normális gazdasági élet alapelemeit.” (Luigino Bruni, Stefano Zamagni: Civil gazdaság, Hatékonyság, Méltányosság, Közjó, 18. o.)

A társadalom harmonikus fejlődéséhez három szabályozó elv együttes működésére van szükség. (i.m. 19, 21.o) Ezek: az egyenértékek cseréje (a szerződés), az anyagi jólét vagy bevétel újraelosztása, a kölcsönösség – ajándék. „A civil gazdaság kihívása, hogy megtalálja annak módját, hogy mindhárom alapelv egyszerre érvényesülhessen azonos társadalmi rendszeren belül.” (i.m. 21. o) Írják a szerzők.

A Székelyföldön ez a kihívás a térség vidéki jellegéből fakadóan még azzal egészül ki, hogy vidéken fejletlen a civil társadalom, ezért a civil gazdaság viszonyrendszerét a polgárosultabb városi civil szervezetekkel együttműködve kell érvényesíteni. Ezért szükséges a falvainkat és városainkat közelíteni (fal a városban, és város a faluban események), közös társadalmi együttműködésbe, regionális közösséggé szervezni. A feladat nem könnyű, mégis az első eredmények biztatóak, hiszen még el kultúráinkban az ajándékozás hagyománya esküvők, családi események, kalákká formájában.

Az együttműködésen és bizalmon alapuló civil gazdaság, ezáltal társadalomerősítő gazdasági formaként életet szolgálhat falun és városban egyaránt. Ezért dolgozunk vállalkozók és civil szervezetek együtt, az Élő Szövet Alapítvány keretében, hogy ez a gazdálkodási szemlélet teret nyerjen a Székelyföldön.

A „Góbé Világ” meghatározása.

Szövetségünk küldetése az ÉLET szolgáltatása, ökológiai közösséget keresünk minden létezővel, ezért az emberi életet az élővilág, a természet részeként éljük meg. Együttműködésünkkel harmóniára és szépségre törekszünk. A Teremtő Atya országát otthonunkként keressük a világunkban.

Az Élhető világ idő fölötti, értékek mentén megélt világ. Az alábbi értékek vezérelnek tevékenységünkben: szeretet, elfogadás, hűség, bizalom, áldozatkészség, hálózati kölcsönösség, erkölcsös magatartás, együttműködés, szelidség, lsten-hit, alázat, tudatosság, felelősség, jóakarat, személyes példa, adakozás, mértékletesség, tisztaság.

Az Élő Szövet Alapítvány

Célja: A Góbé Világ számára az együttműködési keret, háló (szövet) megvalósítása és működtetésének segítése.

Ennek érdekében feltérképezzük azokat a kezdeményezéseket, amelyek egymással együttműködve jelentősen hozzájárulhatnak egy élhetőbb világ kialakításához Székelyföldön.

Társadalmi kommunikációval tudatosítjuk a helyi közösségek számára a meglévő, és az együttműködésben rejlő új lehetőségeket, képességeket, adottságokat, valamint azok hasznosságát a közösségekben belül.

Az ökológiai szemléletű gazdálkodást támogatjuk. Ennek részeként tekintjük a piacok megerősítését és működtetését biztosító szolgáltatásokat is. A gazdálkodás a gondozás, egészség, és nemesítés együttesét jelenti.

Az állattartás, növénytermesztés, fenntartható erdő- és legelőgazdálkodás, permakultúra, kisléptékű családi gazdálkodás példáit és módszereit ismertetve, arra törekszünk, hogy a természeti erőforrásokkal való éléshez szükséges tudás része legyen az oktatási folyamatoknak és a gazdálkodási gyakorlatnak, valamint a mindennapi életszemléletnek.

Az Élő Szövet Alapítvány által 2014-ben felvállalt programok:

- Élő góbé program (Tej útja, szövetkezetek megerősítése).
- Tudatos góbé program (tudatos termelő-tudatos kereskedő-tudatos fogyasztó).
- Okos góbé program (Tangazdaság hálózata).
- Teremtő góbé program (góbé iskola, teremtett világ-nap, a „szövet szövése”, új góbék toborzása).

ÉLŐ SZÖVET
TÉRSÉGI KÖZÖSSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ALAPÍTVÁNY

Civilek Erdélyért Határok Nélkül

Deák László: Az Erdélytől az Erdélyi Gyopárig — egy folyóirat múltja és jelene

1891-et írunk, amikor május 12-én elkezdti működését az Erdélyrészi Kárpát Egyesület, mely alig pár hónaposan egyik legfontosabb feladatának tarja egy saját folyóirat megjelentetését. 1892-ben életre hívja az Erdélyt, az egyesület értesítőjét.

Az első lapszám vezércikkében Bethlen Bálint gróf EKE-elnök és Radnóti Dezső titkár így szól olvasóihoz, az EKE tagjaihoz: „Olvasóinknak és illetve tagtársainknak szíves tudomására hozzuk, hogy egyesületünk, alapszabály szerű céljainak hathatósabb megvalósíthatása végett, Erdély címmel turistai, fürdőügyi és néprajzi folyóiratot indít. Az Erdély jellemző nevét a folyóiratnak nem elkülönülő szándékból adtuk. Csak meg akartuk röviden jelölni azt a területet, a haza oszthatatlan földjének azt a dőlőjét, a melyben im becsületesen munkálkodandók vagyunk a hasznos hazafiság nevében, közreműködve abban, hogy ország-világ előtt feltáruljon Szent István birodalmának e tündérkertje, rejtett kincseivel, sejtett bájjaival, s hogy megismertette és a közfigyelmet magára vonva, ezzel is erősödjék a nemzet e védbástya.”

A kiadvány felvállalt feladata mellett — a turisztaság, fürdőügy és néprajz ismertetése — igazi fokmérője a gazdasági-társadalmi helyzetnek, sárga lapjairól a történelem alakulását, Erdély sorsát is nyomon követhetjük. A szerkesztők nagy örömmel számolnak be újabbnál újabb EKE-osztályok alakulásáról, menedékházak építéséről, ügyszeretet visszhangzik a természetvédelemlről szóló cikkeken, a túraleírások életszerűvé válnak, s oly különösen művelt nyelvi eszközökkel adják tudtunkra az egyesületben történeteket, hogy ha másért nem, a magyar irodalmi nyelv élmé-

nyéért is érdemes fellapoznunk lapszámainkat.

Az Erdély utolsó lapszáma 1917-ben jelent meg, majd 1930-ban ismét napvilágot láthatott 1948-ig, amikor Az Erdélyi Népi Kárpát Egyesületet véglegesen felszámolták.

A kiadvány, mely szakmellékleteket jelentetett meg, mikor anyagi keretei megengedték (Erdély népei, A mi fürdőnk, Kerékpáros turista), mely terelte a turisztaság nyáját, összetartotta a nemzetet, tudást jutott el az otthonokba olyan személyiségek szerkesztőmunkája által, mint Radnóti Dezső, dr. Veress Endre, dr. Gyalui Farkas, Merza Gyula, dr. Szádeczky Lajos, M. Kovács Géza, Orosz Endre, dr. Kerekes Zoltán, dr. Karl János, Szabó T. Attila, Vámszer Géza, számos híres munkatárssal tartalmas életet mondhat magáénak. Ugyanakkor az Erdélyben leírtak ma is sok kérdésben nyújthatnak eligazítást, támpontot, irányvonalat. Az utódoknak igazi turistautat mutathatnak.

1991-ben új erőre kapott az Erdélyi Kárpát Egyesület, és akárcsak az elődök, az akkori vezetőség is fontosnak tartotta, hogy kiadványban rögzítse az utókornak a szervezet mindennapjait, közérdekű információkat osszon meg a tagsággal, hozzájáruljon a tudásgyarapításhoz. Fekete-fehéren jelent meg eleinte az újság, de már a kezdetektől ott lebegett szerkesztői szeme előtt a hármass pillér, amit a kiadvány tartalma kell tükrözzön: teret kell adni a természetjárás mellett a környezetvédelemnek és a honismeretnek is.

Az Erdélyi Gyopár pillanatnyilag egyetlen magyar nyelvű, természetjárással, honismerettel és környezetvédelemmel foglalkozó er-

délyi folyóirat.

Nagy teret biztosítunk az osztályok tevékenységének, képes beszámolók jelennek meg minden alkalommal arról, kik, hol túráztak, milyen természeti és antropikus látványosságokat ismertek meg. De szólunk a mulatságokról is, az EKE közösség-kovácsoló erejét támasztva alá.

Kiemelt helyet kap a Gyopárban az EKE Vára, és ott zajló rendezvények, illetve az egyesület vezetősége által hozott döntésekről is tájékoztatjuk az olvasókat. Tesszük mindezt annak érdekében, hogy a jövő generáció is, ha már megsárgultak az Erdélyi Gyopár lapjai, láthassák, hogyan éltek ekés elődeik.

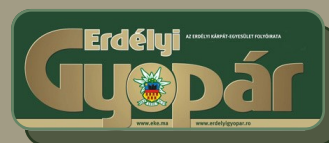
Számos rovat gazdagítja e lap tartalmát, melyeket joggal sorolhatunk a kortalan írások közé. Ilyen a gyógynövények ismertetése, a gombák bemutatása, a csillagászat, a barlangismeret, a vizek világának feltárása.

Rendszeresen kap helyet kiadványunkban az ifjabb generációt kiszolgáló írások tömkelege. Már az első osztályosok is kaphatnak benne olvasnivalót, mi több, minden iskolásnak szól az EKE-napi pályázatunk. A fogalmazáspályázatra szerencsére rengetegen jelentkeznek, és mi hisszük, közülük kerülnek majd ki azok, akik tudatos környezetjárók és védők lesznek, olyan felnőttek, akik gyerekeik előtt járnak jó példával az erdei ösvényeken. És nem titkolt célunk az sem, hogy a jó tollú gyerekek képezzenek egyszer utánpótlást, segítsék a jövőben az Erdélyi Gyopár tartalmának színesítését, majd pedig átvegyék a jelenlegi szerkesztőtől a stafétát.

**Deák László alelnök
(Erdélyi Kárpát
Egyesület)**

**„AZ ERDÉLYI
GYOPÁR
PILLANATNYILAG AZ
EGYETLEN MAGYAR
NYELVŰ, TERMÉSZET-
JÁRÁSSAL,
HONISMERETTEL ÉS
KÖRNYEZETVÉDE-
LEMMEL
FOGLALKOZÓ
ERDÉLYI FOLYÓIRAT.”**

Tisztelt Ismerősök/ Tisztelt Támogatók/ Kedves Barátok!

Köszönjük szépen a Civilek Erdélyért Határok Nélkül konferencia szervezésében, lebonyolításában való részvételt, segítséget, támogatást. A sikert, az eredményességet kizárólag hosszú távon, organikus szemléletben lesz érdemes alaposan megvizsgálnunk.

Kérem kísérik/kísérjétek figyelemmel a rendezvényről készült sajtóbeszámolókat, előadásanyagokat, filmet és a konferenciára (is) alapozott jövőbeli programokat.

<https://www.facebook.com/groups/civilekerdelyert/>

Tisztelettel és köszönettel:

EJKE-elnökség

<http://www.ejke.hu/civilek-erdelyert.html>

A Civilek Erdélyért Határok Nélkül a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával jött létre.

A rendezvényt támogatta:

Zárszó

A hagyományteremtés jegyében újtúra indított kétnapos programmal az erdélyi és a magyarországi civil szervezetek közötti valódi párbeszéd kialakítását kezdtük meg.

A háttérben az a tapasztalat áll, hogy civil kezdeményezések révén nagy hatékonysággal és természetességgel lehet a határon túli magyarság jelenével és jövőjével kapcsolatos témákkal foglalkozni.

Meggyőződésünk, hogy kialakítható egy az erdélyi magyarság szülőföldön való maradásáért tenni tudó civil

szervezetekből álló hálózat, melynek eredménye lesz/ lehet az erdélyi magyar identitástudat megerősítése és az erdélyiség felértékelődése, valorizációja.

Debrecenben és környékén nagy számban élnek erdélyi származású, illetve Erdély táján értelmezett kultúrája iránt fogékony emberek, akik a program során ismertetett, kialakított projektekbe bekapcsolódhatnak, önkéntes munkásként, támogatóként.

Problémaként a megfelelő ismeretek hiánya, a sok figyelemreméltó eredmény ellenére jól érzékelhető távolságérzés azonosítható Erdellyel kapcsolatban. A

szenimentalizmus és elutasítás szélsőségei dominálnak, kevés az objektivitás. Mi ezzel szemben a valódi, élő és alternatívákkal teli Erdélyt kívánjuk megmutatni. Azt az Erdélyt, ahol és amivel kapcsolatban a Tudásnak és az Akaratnak kulcsfontossága van és azokkal kívánunk együttműködni, akik ezt elfogadva Cselekszenek is.

Közelebb kell hoznunk Erdélyt és a magyarországi és erdélyi civil szervezetekkel Erdély jövőjéért kell dolgozunk.

A konferencia alapvetései:

- rendszeres tapasztalatcsere;

- a hatékony civil gyakorlatok, eredmények kölcsönös hasznosítása;
- a határon átnyúló együttműködés sinergiahatásának elérése az erdélyi magyar kultúra népszerűsítése terén;
- egyesületi programok megismertetése határon innen és túl;
- az egyesített civil erő által nagyobb társadalmi elfogadottság és támogatás;
- több az erdélyi kultúra iránt elkötelezett ember bevonása, megszólítása;
- nagyobb horderejű és egyre színvonalasabb projektek megvalósítása.

<https://www.facebook.com/groups/ejke2010/>